

VAHTIn 19. tietoturvapäivä, torstai 10.12.2015 Helsinki
Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen

Arvoisat VAHTI -tietoturvapäivän osallistujat,

Tieto- ja kyberturvallisuuden rooli on merkittävässä kasvussa sitä mukaa kun yhteiskuntamme siirtyy yhä enemmän kohti digitalisoitua palveluyhteiskuntaa. Digitalisaatio ei rajoitu pelkästään valtion- tai julkishallintoon, vaan se koskee meitä kaikkia – niin työpaikalla, vapaa-ajalla kuin kotona kaikessa arjessa.

Suomi on ollut globaali edelläkävijä, esimerkiksi pankkisektorin sähköistämisessä ja digitalisoimisessa. Vastaavaa on toteutettu myös muilla toimialoilla, muun muassa metsäteollisuudessa. Maamme on saanut tunnustusta myös hallinnon sähköistämisessä. Hyviä esimerkkejä digitaalisista ratkaisuista ovat muun muassa muuttoilmoituksen tekeminen ja passin hakeminen netistä, sähköinen resepti ja verottajan digipalvelut, joista tuoreimpana tällä viikolla avattiin asiakaspalveluun uusi chat-kanava. Suomi taitaa olla Tanskan lisäksi ainoa maa, jossa väestölaskenta voidaan tehdä digitaalisesti pohjautuen usean eri rekisterin tietoihin.

Digitalisaatiota tullaan hallitusohjelman mukaisesti entisestään vauhdittamaan ja laajentamaan osana hallituksen kärkihankkeita. Jatkossa Suomi tulee olemaan riippuvainen ja elämään yhä enemmän tiedosta ja sen digitaalisesta käsittelystä, kaikilla liike-elämän osa-alueilla ja julkishallinnossa. Aikaisemmin Suomi on nähty ensisijaisesti teknologian operatiivisen tason toteuttajana. Nyt meidän pitää laajentaa rooliamme teknologian toteuttajasta myös palveluiden tuottajiksi ja hyödyntäjiksi, sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Mitä enemmän olemme tietojenkäsittelystä riippuvaisia, sitä tärkeämmäksi tulee tunnistaa siihen liittyvät uhat. Tunnistetut riskit pitää ottaa hallintaan. Meidän ei ole mahdollista toteuttaa kaiken kattavaa, kaikkeen varautunutta yhteiskuntaa. Sen sijaan meidän täytyy löytää ne osa-alueet, joissa olemme erityisen haavoittuvaisia. Niihin liittyvää osaamista ja varautumista pitää kehittää. Julkisten palveluiden digitalisoimisen edellytys nimittäin on, että kansalaiset voivat luottaa korkeaan tietoturvaluuteen. Niinpä tietoturvaluus on jatkossakin tärkeä osa-alue. Toiminnan onnistumisen varmistaminen ja jatkuvuuden turvaaminen erilaisissa ICT-toimintaan liittyvissä häiriötilanteissa tulee olemaan julkishallinnon keskeinen tehtävä.

Hyvät kuulijat,

Vietämme nyt Valtionhallinnon tieto- ja kyberturvallisuuden johtoryhmä VAHTIn 19. tietoturvapäivää. Viimeisimmän valtionhallinnon tietoturvakyselyn tulokset osoittavat sen, että teidän ja meidän kaikkien yhdessä tekemä tietoturvatyö on ollut jälleen kerran tuloksekasta. Keskeinen rooli tässä on vuonna 2010 voimaan astuneella tietoturva-asetuksella, jonka mukaan valtionhallinnon organisaatiot on velvoitettu saattamaan tietoturvaluuden perustaso.

Samalla olemme voineet kehittää myös niiden kaupallisten toimijoiden palveluiden turvallisuutta, jotka toimittavat valtionhallinnolle palveluita. Olemme siis luoneet perustaa turvallisille sähköisille palveluille Suomessa laajemminkin.

Vuosittaisen VAHTI-tietoturvakyselyn mittarit osoittavat, että kokonaistuloksemme ovat parantuneet viimeisen vuoden osalta noin seitsemän prosenttia. Vuoden 2010 tilanteeseen verrattuna parannusta on tapahtunut yksittäisten osa-alueiden osalta jopa yli 40 prosenttia. Tulosten mukaan meillä on eniten kehitettävää häiriötilanteisiin varautumisessa. Esimerkiksi käytännön tason jatkuvuuden hallintaan ja varautumiseen liittyviä harjoituksia toteutetaan ja niihin osallistutaan aivan liian vähän.

Vaikka VAHTIn tekemä työ painottuu valtionhallintoon, on VAHTIn tuottamia ohjeita ja malleja hyödynnetty laajasti muualla julkishallinnossa, yrityksissä ja myös osittain soveltaen ulkomailla. Osana vuoden 2015 VAHTI-toiminnan kehittämistä on käynnistetty uusia VAHTIn alaisia jaostoja kuten kuntien tietoturva- ja ohjejaosto. Kuntien tietoturva- jaoston yleisenä tavoitteena on parantaa tieto- ja kyberturvallisuutta. Siihen liittyvää yhteistyötä kehittämällä on tarkoitus parantaa kuntien toimintojen luotettavuutta, jatkuvuutta, laatua, riskienhallintaa ja varautumista. Tavoitteena on lisäksi edistää tieto- ja kyberturvallisuuden sekä ICT-varautumisen saattamista kiinteäksi osaksi kuntien toimintaa. Lisäksi tietoturvallisuuden ja varautumisen pitäisi olla entistä luontevampi osa johtamista ja palveluja – samoin kuin tietojärjestelmien, tietoverkkojen sekä tieto- ja viestintätekniisten palvelujen kehittämistä, ylläpitoa ja käyttöä.

Hyvät kuulijat,

Nykyaikainen yhteiskunta toimii 24 tuntia vuorokaudessa, vuoden jokaisena päivänä. Tietoturvallisuuden ohella meidän tulee varmistua laajemmin tieto- ja kyberturvallisuuden toteutumisesta toiminnassamme. Laajan VAHTI-toiminnan avulla vaikutamme myös keskeisesti kahteen muuhun tärkeään osa-alueeseen, luottamuksen rakentamiseen ja yhteistyön kehittämiseen. Ne ovat kaiken turvallisuustyömme onnistumisen avaimia.

Turvallisuuden osalta vuosi 2015 on ollut menestyksenkäs useamman valtiovarainministeriön hankkeen osalta. Vuoden aikana on saatu voimaan turvallisuusverkko-toimintaa koskeva lainsäädäntö sekä käynnistetty toiminnan edellyttämät ohjaaminen. Vajaan kahden vuoden ponnistus TORI-hankkeen toimintasiirtojen osalta on saatu myös onnistuneesti maaliin, kun valtion ICT-palvelukeskusten ja virastojen toimialariippumattomat ICT-tehtävät on koottu yhteen.

ICT-palveluiden keskittämisessä voidaan toki nähdä turvallisuuden näkökulmasta myös uhkia. Samalla kun keskittäminen tuo merkittäviä mahdollisuuksia turvallisuuden kehittämisen näkökulmasta, luo se entistä houkuttelevampia kohteita tietoverkkorikollisille ja muille väärinkäyttäjille. Keskittämisessä pitää tunnistaa nämä uhat ja huolehtia siitä, että keskittämisen kautta syntyneet riskit ovat hallinnassa.

Tieto- ja kyberturvallisuuden ohella entistä keskeisempään rooliin on noussut henkilötietojen käsittely, jonka merkitys palveluiden digitalisoinnin myötä entisestään kasvaa. Tämä on huomattu myös EU:ssa. Nyt joulukuun aikana varmistuu, millä aikataululla EU:n tietosuoja-asetus hyväksytään ja sen kahden vuoden siirtymäaika käynnistyy. Tällaisten laajavaikutteisten muutosten yhteydessä pitää korostaa meidän keskeisiä etujamme. Pienenä valtiona meillä pitää olla ketteryyttä ja kykyä toteuttaa laajavaikutteisia muutoksia nopealla aikataululla ja tehokkaasti.

Hyvät kuulijat,

Tänne paikalle on tänään kokoontunut vajaa 150 valtionhallinnon tieto- ja kyberturvallisuudesta vastaavaa johtajaa, esimiestä ja asiantuntijaa. Pitkäaikainen VAHTI-toiminta on luonut Suomeen hyvän verkoston, joka mahdollistaa myös nopean tiedonvälittämisen ja laaja-alaisen yhteistyön. Tätä yhteistyötä ja etua tulee vaalia ja entisestään kehittää.

Tietoturva- ja kyberuhkien nopea kehittyminen edellyttää entisestään tämän kokonaisuuden eri osa-alueiden jatkuvaa kehittämistä. Etenkin uusien, aikaisemmin tuntemattomien uhkakuvien tehokas havaitseminen on entistäkin tärkeämpää. Samoin se, että kykenemme reagoimaan uhiin ja tuottamaan valtionhallinnon eri organisaatio- ja yksiköille tarvittavaa tilannekuvaa päätöksenteon tueksi. Yhteiskunnan digitalisaatio lisää entisestään tarvetta laaja-alaiselle tilannekuvalla yhteiskunnan eri toimijoiden välillä. Tilannekuvaa tarvitaan normaalin toiminnan suunnittelussa, puhumattakaan eritasoisten häiriötilanteiden hallinnassa.

Suomen kyberturvallisuusstrategia julkaistiin tammikuussa 2013. Suomen kyberturvallisuuden yhtenä visiona on "Vuonna 2016 Suomi on maailmanlaajuinen edelläkävijä kyberuhkiin varautumisessa ja niiden aiheuttamien häiriötilanteiden hallinnassa." Koska kyberturvallisuutta koskevat uhkakuvat ovat usein tietoturvauhkia, voimme todeta toteuttaneemme kyberturvallisuutta edistäviä toimenpiteitä koko VAHTIn olemassaolon ajan. Tätä työtä pitää jatkaa vähintään samalla tasolla, millä sitä on tähänkin saakka toteutettu.

Valtion- ja julkishallinto muodostavat tietoverkkorikollisille ja muille väärinkäyttäjille entistä mielenkiintoisemman kohteen siirtyessämme yhä enemmän digitaalisiin palveluihin. Tieto- ja kyberturvallisuutta ei pidä tässäkään yhteydessä nähdä erillisenä kehittämiskohteena, vaan näitä osa-alueita tukevat prosessit ja toimintamallit pitää olla leivottuna sisään meidän hallinnolliseen toimintaamme ja kaikkiin ICT-palveluihimme.

Hyvät tietoturvapäivän osallistujat,

viime vaalikaudella hyväksytyn Suomen kyberturvallisuusstrategian mukaan visiona on, että vuonna 2016 Suomi on maailmanlaajuinen edelläkävijä kyberuhkiin varautumisessa ja niiden aiheuttamien häiriötilanteiden hallinnassa. Tämän kunnianhimoisen vision toteuttamisessa riittää vielä työsarkaa, mutta sitä kohti on edettävä määrätietoisesti.

Omasta puolestani kiitän VAHTia sekä kaikkia siihen ja sen eri ryhmiin osallistuvia hyvästä ja tuloksellisesta toiminnasta – kiitos yhteistyöstä Suomen tieto- ja kyberturvallisuuden parantamisessa! Samalla haluan toivottaa hyvää seminaaripäivän jatkoa kaikille tilaisuuteen osallistuville.